

A környezetileg káros támogatásokról Lisszabonban

Egy ésszerűbb támogatási rendszerrel a gazdaság is nyerne

A környezetileg káros támogatásokról rendezett nemzetközi konferenciát 2007. február 23-án Lisszabonban az Euronatura nevű civil szervezet. Köszöntőjében Katalina Mauer, az Euronatura programvezetője kifejtette, a konferenciával széles körű civil összefogást kívánnak kezdeményezni a káros támogatások minél pontosabb megállapításának és felszámolásának elősegítésére.

A bevezető előadásban Claudia Dias Soares, a Portugál Katolikus Egyetem kutatója elmondta: bár a tudósok szerte a világon vitatkoznak a káros támogatások pontos meghatározásán, a létüket senki nem vitatja. Ezek a támogatások különböző formát ölthetnek: ilyenek például a közvetlen állami támogatások, a különböző adókedvezmények, az egyes ágazatokat vagy cégeket előnyben részesítő pénzügyi és egyéb szabályozások, de ide tartoznak az okozók által meg nem fizetett környezeti és egészségi károk is. Ezek a támogatások nem csak a környezet pusztításához járulnak hozzá, de rontják az egyes országok versenyképességét is, és értelmetlenül növelik az államháztartás hiányát, ezért a felszámolásuk többszörös előnnyel járna.

Szabó Zoltán és Lukács András a Levegő Munkacsoport képviselőjében röviden bemutatta a káros támogatások terén eddig végzett magyarországi kutatások eredményeit, valamint a felszámolásukra indított kezdeményezéseket, külön kiemelve „A sínek tovább bírják” című kampányt.

Ignaso Puig Ventosa, a spanyol ENT környezetvédelmi tanácsadó és tervező cég programvezetője szerint Spanyolországban is igen jelentősek a környezetileg káros támogatások a közlekedés, a mezőgazdaság és halászat, az acélipar és a bányászat terén, azonban igen kevés adat áll rendelkezésre ezek pontos mértékéről.

Christian Meyer, a Német Zöld Költségvetés Szövetség munkatársa elmondta, hogy Németországban az 1999-ben elkezdődött zöld államháztartási reform keretében eddig összesen mintegy 50 milliárd euróval csökkentették a környezetileg káros támogatásokat. Megszüntették a lakásépítési támogatásokat, amelyek az új – sokszor zöldmezős – építkezésekre ösztönöztek a meglévő épületek felújítása helyett. A felére csökkentették a személygépkocsival ingázók részére nyújtott kedvezményeket. 2012-re fokozatosan megszüntetik a szénbányászat támogatását. Érezhetően emelték az energia – köztük a gépjármű-üzemanyagok – adóját. Ezzel egyidejűleg csökkentették a társadalombiztosítási járulékot. A reform eredményeként 2–2,5 százalékkal mérséklődött a szén-dioxid-kibocsátás. A közlekedés üzemanyag-felhasználása 1999 és 2005 között 9 százalékkal csökkent, miközben ugyanezen időszak alatt az egész Európai Unióban 3,2 százalékkal, az Egyesült Államokban 3,6 százalékkal növekedett. A közúti teherszállításban jelentősen visszaszorult az üres fuvarok száma. A lakosságnak és a vállalkozásoknak átlagosan 16 százalékkal kevesebb nyugdíjjárulékot kellett befizetniük. Évről évre folyamatosan emelkedett a tömegközlekedést használók száma. Mintegy 250 ezer új munkahely jött létre, nagyrészt az energiahatékonyság és a megújuló energiák terén. Ma már csak a megújuló energia szektorban 150 ezer a foglalkoztatottak száma, miközben a környezetileg sokkal károsabb és államilag nagymértékben támogatott „hagyományos” energiaszektorban 107 ezren vannak. Bár a zöld párt már nem tagja a kormánykoalíciónak, a jelenlegi kormány is elkötelezett a reform folytatása mellett.

Pedro Barbosa az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatósága részéről hangsúlyozta, hogy az Európai Unió folyamatosan szorgalmazza a káros támogatások leépítését. Így például az EU 2006 tavaszi csúcstalálkozásának zárónyilatkozata is rögzítette,

hogy szükséges „azon támogatások átalakítása, amelyeknek jelentős káros hatása van a környezetre, és amelyek összeegyeztethetetlenek a fenntartható fejlődéssel, abból a célból, hogy ezek a támogatások fokozatosan felszámolásra kerüljenek”. Az EU Fenntartható Fejlődés Stratégiája szerint a Bizottságnak 2008-ig javaslatot kell kidolgoznia minden ágazatra vonatkozóan a környezetileg káros támogatások megszüntetésére. Barbosa is kiemelte, hogy ezeknek a támogatásoknak a felszámolásával az Európai Uniónak nemcsak a környezeti állapota javulna, de a versenyképessége is. Egyúttal jelentős források szabadulnának fel, amelyeket a jelenleginél sokkal hatékonyabban lehetne elkölteni.

A civil szervezetek jelenlévő képviselői megállapodtak abban, hogy közös pályázatot készítenek, és ilyen módon igyekeznek forrást teremteni további együttműködésükre a káros támogatások felszámolása érdekében.

Budapest, 2007. február 28.

*Lukács András – Szabó Zoltán
Levegő Munkacsoport*

Christian Meyer, Lukács András, Szabó Zoltán, Katalina Mauer és Ignaso Puig Ventosa

A konferencia hallgatósága